

Banc d'Experiències i Bones Pràctiques

GRUP DE CREIXEMENT PERSONAL PER A DONES DELS PIAD (Punts d'informació i Atenció a les Dones)

FITXA DIVULGATIVA. ANY EDICIÓ 2016

Treball grupal i empoderament de les dones

Promogut per: PIAD (Punts d'Informació i Atenció a les Dones).
Departament de Prevenció de les Violències Masclistes.
Direcció de Serveis de Feminismes i LGTBI

Presentació

La incorporació de professionals de la psicologia en els equips dels PIADS l'any 2009 va permetre aprofundir en el format psicoeducatiu i abordar el context grupal des d'una major complexitat. L'any 2010, els equips dels PIADs de Barcelona reben l'encàrrec de protocol·litzar i sistematitzar el treball grupal que s'estava realitzant des d'un enfocament socioeducatiu i fer un nou plantejament de treball grupal més psicoeducatiu. La diversitat de les demandes i de la població atesa als diferents PIADs de Barcelona sempre ha estat un dels punts significatius i es va decidir mantenir la diversitat i començar per oferir grups psicoeducatius adaptats a les demandes i necessitats de les dones ateses a cada districte. Posteriorment, l'equip dels PIADs va realitzar treballs de síntesis, categorització i ordenació dels processos efectuats als diferents grups realitzats l'any 2011. Així, l'any 2012 es van implementar els primers Grups psicoeducatius, tal i com s'havien descrit al document realitzat per les professionals del servei. A partir d'aquí, s'han realitzat 10 grups anuals, un grup a cadascun dels PIADs, de manera que, fins al moment, s'han desenvolupat un total de 45 grups.

Aquesta pràctica està vinculada amb: dona, feminisme, apoderament, gestió del temps, prevenció, grups, població adulta, ciutat

El context

L'educació en la família i en la societat diferenciada pel gènere posiciona a les dones en situacions i relacions desiguals i/o desfavorables que limiten les potencialitats com a éssers humans tant a nivell mental com emocional. La femineïtat es construeix en un context cultural i social; és la societat qui crea les representacions del femení, que actuen com a models ideals i que, a la vegada, incideixen en l'estructuració psíquica de la dona. Aquests valors es transmeten a través de la família i d'altres xarxes socials. Els estereotips es transmeten en el medi social, familiar, escolar, els mitjans de comunicació, la publicitat, etc. Els estereotips clàssics suposen en les dones la passivitat, sensibilitat, altruisme, capacitat d'ajuda, abnegació, empatia i dependència, mentre que els homes se'ls considera racionals, agressius i/o estables emocionalment.

Per la seva banda, més enllà que l'atenció individual es defineix com un dels elements vertebradors dels serveis d'atenció a les persones, el treball de grup ha anat adquirint més importància, convertint-se en un instrument per a la promoció de les dones a tots els nivells. Així, els grups es consoliden com a espais de relació entre dones, els quals incideixen positivament en la seva subjectivitat i, al mateix temps, serveixen de plataforma per visualitzar el saber de les dones i les seves aportacions al conjunt de la societat. Com es defineix al document "La intervenció socioeducativa grupal en els punts d'informació a les dones" (García, 2004), editat per l'Ajuntament de Barcelona i realitzat pel Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació de la Universitat de Barcelona, els factors relacionats amb els elements d'empoderament de les dones que més destaquen són:

- L'assumpció de models alternatius de pensar, sentir i actuar front l'adversitat.
- El suport i reconeixement emocional que experimenten les dones en un grup.
- El canvi en la percepció i comprensió dels problemes permet desenvolupar una cultura i creences alternatives.
- Les connexions socials mitjançant les interaccions que s'estableixen, com a oportunitats de socialització.
- Presa de decisions conjuntament i acompliment de responsabilitats, el que provoca sentiments de valoració personal.

Objectius i abast

Els grups de creixement personal per a dones dels PIADs tenen com a **objectius generals**:

1. Potenciar l'autoconeixement i l'autovaloració més enllà dels estereotips de gènere.
2. Sensibilitzar sobre la perspectiva de gènere i les implicacions que aquesta té en la vida quotidiana.
3. Millorar el benestar de les dones afavorint un espai d'interrelació i d'intercanvi.
4. Crear un espai d'escolta, responsabilitat, tolerància i respecte entre les dones participants.

Per la seva banda, els seus **objectius específics** són:

1. Potenciar l'autoconeixement i afavorir la validació pròpia.
2. Estimular models de comunicació assertiva.
3. Afavorir models relacionals alternatius al patriarcal.

4. Treballar la resolució de conflictes externs o interns des d'una perspectiva integradora i que estimuli els processos d'autonomia.
 5. Conèixer models de relació cooperatius i igualitaris des de les relacions entre dones.
 6. Facilitar el processos de canvi d'aquelles conductes que bloquegen els processos d'autonomia.
- Pel que fa a les persones **destinatàries**, la pràctica està dirigida a dones, amb aquests criteris d'inclusió en els grups:
1. Dones motivades per fer un procés de canvi i de creixement personal.
 2. Dones disposades a fer un treball grupal de forma vivencial i amb implicació personal.
 3. Poden haver passat o no per l'Acompanyament Psicològic dels PIADs.
 4. Dones sense trastorn mental o que estigui compensada.

El procés d'implementació

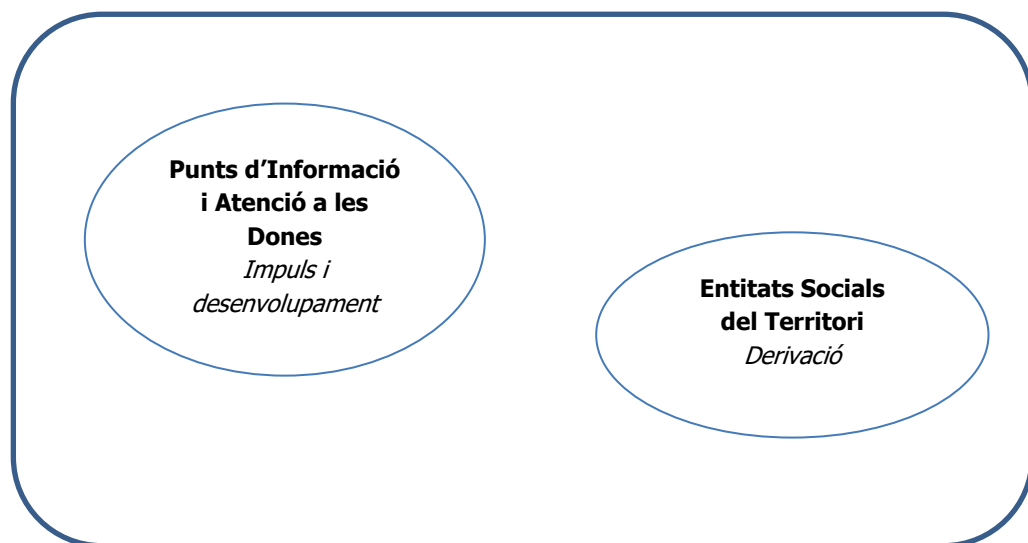
a) Etapes

La següent gràfica il·lustra les diferents etapes d'implementació dels grups socioeducatius per a dones dels PIADs, així com les seves característiques principals.

CONSTRUCCIÓ DEL GRUP	DESENVOLUPAMENT	AVALUACIÓ
<p>1) Les professionals detecten les necessitats de les dones a través de les seves demandes i es construeix el grup. La tècnica fa la selecció de les participants amb una entrevista personal per tal de recollir les dades personals, però també per valorar la implicació real.</p> <p>2) Els PIADs també fan arribar la informació dels grups als Centres de Serveis Socials per tal que derivin dones, que hauran de passar per l'entrevista de selecció.</p>	<p>3) Desenvolupament de dotze sessions al llarg d'un trimestre, de dues hores de durada, coordinades per les professionals dels PIADs.</p> <p>4) La metodologia és de dinàmica vivencial i les temàtiques es mantenen subjectes a les característiques més particulars de cadascun dels PIADs, mantenint la intencionalitat d'incidir en els aspectes centrals.</p> <p>5) El nombre de participants oscil·la entre dotze i quinze, atenent les particularitats de cada Districte.</p>	<p>6) De l'any 2012 fins l'any 2015, l'avaluació dels Grups Psico-educatius dels PIADs s'ha realitzat amb l'administració del Test de Autoestima de Rosenberg.</p> <p>A partir del 2016, es va validar poder utilitzar el qüestionari "Autoevaluación de Taller", del llibre Psicoterapia de equidad feminista" de l'AMS (Asociación de Mujeres para la Salud).</p>

b) Actors implicats

Els grups socioeducatius per a dones estan promoguts pels Punts d'Informació i Atenció a les Dones de Barcelona. La següent gràfica sintetitza de forma esquemàtica l'univers d'actors implicats en el projecte:

c) Recursos

Els principals **recursos** amb els quals compten els grups de creixement personal per a dones dels PIADs són, pel que fa a l'àmbit de les **persones**, les hores de dedicació d'una tècnica i una psicòloga (dels propis PIADs) que condueixen la intervenció. D'altra banda, pel que fa als **recursos materials**, els grups es desenvolupen en espais com ara una sala d'un Casal o d'un Centre Cívic del Districte on està ubicat el PIAD que el porta a terme. A més, els materials emprats per a la realització del grup són: material fungible (folis, llapis de colors, cartolines, etc.), així com coixins.

Resultats

En aquest apartat es presenten els resultats dels grups finalitzats fins al moment. Es disposa d'un total de 72 valoracions diferents de dones participants a les darreres edicions dels grups realitzats als PIADs. Aquestes estan repartides de la següent manera: 6 valoracions del PIAD de Ciutat Vella, 3 del PIAD de l'Eixample, 11 del PIAD de Sants Montjuic, 7 del PIAD de Les Corts, 7 valoracions del PIAD de Sarrià-Sant Gervasi, 6 del PIAD de Gràcia, 7 valoracions del PIAD d'Horta-Guinardó, 7 del PIAD de Nou Barris, 5 valoracions del PIAD de Sant Andreu, i 13 valoracions del PIAD de Sant Martí. En general, les dones participants han valorat la tècnica i la psicòloga de manera molt positiva, considerant-les bones professionals i molt implicades en la seva tasca. Totes han verbalitzat estar contentes del treball dut a terme, fent una valoració positiva del procés compartit i indicant que continuaran mantenint el contacte entre elles, degut en part al clima de confiança finalment generat. Les dones valoren l'ajuda obtinguda en la realització del grup per a conèixer i saber gestionar les seves emocions, aprenent estratègies per aplicar a les seves vides quotidianes. Tot això ha contribuït al seu creixement personal, ajudant a que comencin a construir un projecte vital on elles siguin les protagonistes, gestionant les seves necessitats i emocions, administrant la distribució del seu temps i donant-se espais per elles mateixes. Les dones s'han sentit recolzades i escoltades, han incorporat nous conceptes de gènere i creixement personal que desconeixien i han pogut fer anàlisi de les seves situacions personals. El contacte vivencial i les reflexions durant les sessions han permès experimentar nous aspectes de si mateixes i qüestionar-se tant elles mateixes com les relacions significatives a la seva vida.

Aprenentatge

Entre les **fortaleses** d'aquesta pràctica destaca la seva consolidació com a espai de referència per a les dones a cada districte, amb un desenvolupament de forma continuada i la realització anual a cadascun dels PIADs des de l'any 2010. Donat l'èxit i la gran demanda dels grups, es va incorporar una sessió de tastet en la Jornada anual dels PIADs.

Entre les **dificultats** més importants cal esmentar el repte de millorar la difusió del grup per tal que pugui arribar a més dones de la ciutat de Barcelona que se'n puguin beneficiar.

Finalment, pel que fa a la **transferibilitat**, cal esmentar la pròpia perspectiva de gènere, que s'aborda amb un enfoc de promoció de l'empoderament de les dones. Aquesta perspectiva es podria incorporar en grups diversos com ara cuidadores, educadores, treball amb famílies, etc.

Informació pràctica

Promogut/Impulsat per: PIAD (Punts d'Informació i Atenció a les Dones). Departament de Feminisme i LGTBI

Professional/tècnic referent: Mireia Martínez Artola - 934132739 - mmartineza@bcn.cat

Documentació disponible:

Document	Tipus	Data
<i>Grups socioeducatius, Punts d'Informació i Atenció a les Dones</i>	<i>Document</i>	-
<i>Eines per a l'acompanyament psicològic</i>	<i>Document</i>	-
<i>Annex resultats</i>	<i>Document</i>	-

Evolució

Última actualització a maig del 2022

Per motius derivats de la pandèmia COVID-19, la pràctica deixa d'estar vigent el 2020.